Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Pedro Urretagoiena Murgiondo

Ordizia, Gipuzkoa
(1924-2016)



Aurkibidea

Biografia



1924an jaio zen Ordiziako Santa Maria kalean. Ama Mutiloako Agerre baserrikoa eta aita Argentinakoa zituen; 4 anai-arreba izan ziren. Eskolan urtebete egin zuen mojekin, 6 urterekin hasita; 7 urterekin Mutiloako eskolan ibili zen 10 urtera arte, bertara joan baitziren denboraldi baterako bizitzera. Eskola bukatzean CAF lantegian hasi zen doitzaile lanetan, geroago Beasaingo KMKn, eta azkenik Indar lantegian, hori ere Beasainen. Lazkaoko andrearekin ezkondu eta Lazkaora joan zen bizitzera.

Zintak

ORD-026

- **Proiektua**: Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Otegi, Aitziber
- **Data**: 2008-05-27
- **Iraupena**: 62 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

ORD-027

- **Proiektua**: Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Otegi, Aitziber
- **Data**: 2008-05-27
- **Iraupena**: 5 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Aitona ganadu tratantea Argentinan

- **Erref**: ORD-026/001
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ordizian jaio zen 1924an. Ama Mutiloakoa eta aita argentinarra zituen. Aitona ganadu tratante aritzen zen Argentinan eta handik etorri zen Pedroren aita eta anai-arrebak hartuta.

Transkripzioa
- Bueno, hasteko, izena ta abizena esaten badizkiatzu...
- Pedro Urretagoiena Murgiondo Oiarbide Alustiza. Gehiau nahi dittuzu?
- Ez, nahikoa die. Asko dakizkitzu! Joe... Eta ze urtetan jaio ziñen?
- El año 1924, veintiséis de abril.
- Ta nun jaio ziñen?
- Ordizin.
- Ordizin? Kale-etxen ala baserrin?
- Ez, kale-etxen, eliza paren. Bai, han badao panaderie Zabale? Harren paren, bigarrengo pixun.
- Ze kale da hua?
- Santa Maria.
- Eta gurasok nundarrak zittuzun?
- Gurasoa? Nere ama zana zan Mutillokoa, del caserío Agirre ta nere aitte zana jaio zan Argentinan, Rosario de Santa Fe. Bai. Zazpi urtekin etorri zan honutza Ordizira. Aittona ibiltzen zan han, ba, a los gauchos zaldik eosi, saldu... hala ibiltzen emen zan.
- Tratante ibiltzen zan?
- Tratante, bai.
- Eta aittona honea etorri zanen...?
- E?
- Aittona honea etorri zanen ekarri zun semea?
- Bai, semea ta alaba ekarri zittun, bai. Ta batzuk han ezkondu zien; bai, bi o badauzkeu familiarrak han, bai.

2. Eskola nazionalean eta mojetan ibilia

- **Erref**: ORD-026/002
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:01:40. **Bukatu**: 00:03:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Umetan Ordiziako eskola nazionaletan eta mojetan ibili zen. Neskak eta mutilak batera joaten ziren eta egunero errezatzen zuten eskolara sartzean.

Transkripzioa
- Baiño noa jun ziñen eskolaa? Zenekin ikasi zendun?
- Nazionaletaa, "escuelas nacionales".
- Eta zazpi urte arte ez ziñen eskolaa jun?
- Han Mutillon zeozer... A! Ordizin? Ordizin... zazpi urtekin eaman zien hauntza, bai.
- Aurretik Ordizin ibili ziñen eskolan?
- Bai “las monjas francesas” esaten zien, bai. Sei urtetik zazpi urtea, bai.
- Eta ze eitten zenduen euskeraz ala erderaz?
- Erderaz, erderaz, bai.
- Ta zer zan, goorra?

- E?
- Goorra al zan?
- Goorra... ba, han ez gendun ikasi, sei urtetik zazpia a-e-i-o-u...
- Denbora gutxi.
- Denbora gutxi, bai. Ta geldi eotea. Badakizu, garai hontan ez giñen geatzen ta mojak, ba, demanda ta...
- Eta neska ta mutil batera juten ziñeten?
- Batea, bai.
- Eta dotriña eakusten al zizuen?
- Dotriñea? Bai, baita, [ean]... ez naiz gogoratzen ya. Bai, dotriña´re bai, hoixe. Errezok eta gauzak bai. Gure eskolea hori izaten zan!
- Ze in behar izaten zenduen monjetan, egunero errezatu eskolan igual?
- Egunero juten giñen, bai.
- Baiña errezatu eskolan?
- Errezau ere bai.
- Egunero-egunero?
- Sartzeekon ta ataatzekon ta danen, bai. Monjak zien.
- Ta ze errezu izaten zan sartzeko ta ateatzeko? Luzea? Errezu luzea eo...?
- Errezau? Ba, ez dakit [...], "aite gurea" edo ez dakit zer, ez naiz gogoratzen.
- Ta gero esaten dezu hamar urtekin Mutilloa? Zazpitik hamar urtea Mutilloa jun ziñen?
- Bai, zazpi urtekin Mutilloa. Zazpi urtetik hamar urtearte.

3. Zazpi urterekin Mutiloan osabarenean

- **Erref**: ORD-026/003
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:03:34. **Bukatu**: 00:04:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Zazpi urterekin amona gaizki zutela eta, Mutiloara joan zen osabarekin bizitzera eta hango eskolan ibili zen hiru urtez. Behizain eta baserriko lanetan aritzen zen Mutiloako baserrian.

4. Ogia egiten zuten baserrian

- **Erref**: ORD-026/004
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:04:26. **Bukatu**: 00:05:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Behiak eta astoa zituen etxean. Labea zuten etxean eta amonak ogia egiten zuen. Ogia kontserbatzeko gari artean gordetzen zuten. Esne-behiak zituzten eta kalera saltzen zuten esnea.

5. Mutiloako eskolan gaztelaniaz

- **Erref**: ORD-026/005
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:05:53. **Bukatu**: 00:06:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Mutiloako eskolan irakasle kanpotarra zuten eta dena erdara hutsean ikasten zuten. Pedrok ez zuen erdaraz tutik ere ulertzen. Hiru urte egin zituen Mutiloan.

6. Bizikletaz lanera; lehenengo kotxeak

- **Erref**: ORD-026/007
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:15:21. **Bukatu**: 00:16:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Lantegira bizikletaz joaten zen. Orduan bizikleta edukitzea luxu handia zen. Lehenengo autoa nori ikusi zion kontatzen du.

7. Laneko soldata amari eman behar

- **Erref**: ORD-026/009
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:17:04. **Bukatu**: 00:19:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Indar lantegian lan egin zuenekoa. 30 pezeta irabazten zituen. Amari gezurra esan zion, diru guztia amari ez ematearren ez baitzion kontatu lantegiz aldatu zela; amak disgustu handia hartu zuen enteratu zenean.

8. Ordiziako jaiak

- **Erref**: ORD-026/011
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:20:02. **Bukatu**: 00:23:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Ordiziako jaietan, blusaz jantzita ibiltzen ziren. Santa Ana eta Santiagoetan ospatzen ziren festak. Anekdota bat kontatzen du. Banda munizipala aritzen zen eta plazan egiten zen dantzaldia. Ordizian nesken kalabaza jasotzen zutela eta, Beasainera joaten ziren dantzara. Inguruko herri batzuetan, dantza lotua debekatua zegoen.

9. Txikiteoa, lagun arteko ohitura

- **Erref**: ORD-026/012
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:23:06. **Bukatu**: 00:25:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Lagunekin ateratakoan txikiteoa eta zurruta egiten zutela-eta eskopeta erosi zuen parranda utzi eta mendira joateko. Ardoa edaten zen txikiteoan; taberna asko zeuden Ordizian. Neskek debekatua zuten tabernara sartzea.

10. Jaunartzea Ordizian egin zuen 11 urterekin

- **Erref**: ORD-026/013
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:25:36. **Bukatu**: 00:26:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Jaunartzea Ordizian egin zuen 10-11 urterekin. Amak egin zion trajea eta zinta bat jartzen zuten soinean.

11. Ehizarako afizioa aitarengandik jasoa

- **Erref**: ORD-026/015
- **Iraupena**: 0:03:53. **Hasi**: 00:27:55. **Bukatu**: 00:31:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Aita ehiztaria zuen eta Pedro ere ibiltzen zen. Aitak Eibartik erositako eskopeta zuen eta gorriek entregatzera behartu zituzten, baina hark sindikatuko guardia egin eta etxera eramaten zuen bizkarrean. Nazionalak sartu zirenean eskopeta entregatu beharra izan zuen eta orduko pasadizoa kontatzen du.

12. Lazkaomendi eta Murumendira ehizara

- **Erref**: ORD-026/016
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:31:48. **Bukatu**: 00:33:17

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
16 urterekin hasi zen eskopeta erabiltzen eta aitaren ondoan ibilita ikasi zuen. Ehiza garaian Lazkaomendira eta Murumendira joaten zen oilagorretara. Txakur onak edukitzen zituen. Ehizan nola egiten zuen azaltzen du.

13. Orduko txoriak

- **Erref**: ORD-026/017
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:33:17. **Bukatu**: 00:34:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:
Garai hartan gaur baino txori gehiago izaten ziren; batzuk deskribatzen ditu. Hegaberak, frankolinak, etab.

14. Eskopetak etxean eskuz kargatzen zituen

- **Erref**: ORD-026/019
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:35:04. **Bukatu**: 00:36:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:
Eskopetarako kartutxoak Ordiziako armeriatik erosten zituen eta etxean kargatzen ere bazekien. Nola egiten zuen azaltzen du.

15. Donostiatik Ordiziako azokara oilagorrak erostera

- **Erref**: ORD-026/021
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:37:14. **Bukatu**: 00:38:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Ehizatutako oilagorrak azokan saltzen zituzten; Donostiatik joaten ziren Ordiziara oilagorrak erostera. Usoak etxean jaten zituzten eta amak lumatu eta larrutzen zituen.

16. Ehizako parapetoak

- **Erref**: ORD-026/022
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:38:50. **Bukatu**: 00:39:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Parapetoetan tokia hartzeko, gauez joan eta bertan lo egiten zuten ehiztariek. Parapetoak deskribatzen ditu.

17. Azokara jakiak saltzera

- **Erref**: ORD-026/023
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:39:44. **Bukatu**: 00:42:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Ama azokara joaten zen baserriko jakiak saltzera eta Pedrok laguntzen zion gauzak eramaten. Baratzea lantzen zuten etxean. Orduko azokan ganadu ugari izaten zen eta saltzaileak ingurukoak izaten ziren. Udaletxeak bankuak jartzen zituen eta bertan lehenengo joaten zenak hartzen zuen tokia. Dohainik izaten zen postua.

18. Herritar guztientzat telefono bat

- **Erref**: ORD-026/026
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:43:07. **Bukatu**: 00:44:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:
Argia eta ura beti izan dute etxean. Telefonoa herrikoa erabiltzen zuten eta irratia bazuten etxean. Gaztelaniaz izaten ziren programa guztiak.

19. Gerra garaia Ordizian

- **Erref**: ORD-026/027
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:44:05. **Bukatu**: 00:46:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra garaiko bizipenak. Bonbardaketak.

20. Gerraosteko gosetea

- **Erref**: ORD-026/029
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:46:20. **Bukatu**: 00:48:46

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerraostean, gosea pasa zuten; errazionamenduan jasotzen zuten ogia hori-horia eta gustu txarrekoa zen. Otorduetan babak, berdura eta txerrikia jaten zuten. Etxean txerria hil eta txorizoak egiten zituzten.

21. Ukuilua etxean

- **Erref**: ORD-026/030
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:48:46. **Bukatu**: 00:50:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Ordizian ukuilua zuten etxetik apartean txabola batean. Txerria eta oiloak izaten zituzten bertan.

22. Soldadutza Gasteizen egin zuen

- **Erref**: ORD-026/031
- **Iraupena**: 0:04:12. **Hasi**: 00:50:26. **Bukatu**: 00:54:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Ordizian kuartela zegoen Zaldibiara bidean eta behin han egon beharra suertatu zitzaion. Soldadutzara Gasteizera joan zen eta Donostian "radio" egin zuen eta aireplanoen koordenadak ematen zizkion irratitik kapitainari. Beasaingo lagunak izan zituen soldadutzan eta izendatu egiten ditu. 3 urte egin zituen soldadutzan.

23. Urtean behin soldadutzatik etxera

- **Erref**: ORD-026/032
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:54:38. **Bukatu**: 00:55:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Soldadutzako pasadizo bat. Urtean behin bueltatzen ziren etxera eta bitartean gutunez jartzen ziren etxekoekin hartu-emanean. Soldadutzara trenez joan zen.

24. Ordiziako zinema

- **Erref**: ORD-026/033
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:55:43. **Bukatu**: 00:56:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Ordizian ez zen autobusik, trena izaten zuten. Etxezarreta zinema zegoen Ordizian eta lagunekin joaten zen.

25. Ordizia eta Beasainen pikea

- **Erref**: ORD-026/036
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:58:05. **Bukatu**: 00:59:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:
Ordiziaren eta Beasainen artean pike handia izaten zen futbola zela eta. Herri ezberdinetakoen herri ezizenak aipatzen ditu.

26. Lazkaon ezkondu eta ezkon-bidaian Iruñera

- **Erref**: ORD-026/037
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:59:32. **Bukatu**: 01:02:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Emaztea ezagutu zueneko kontuak aipatzen ditu. Emaztea Lazkaokoa du eta bertan ezkondu ziren. Banketea baserrian egin zuten. Oilaskoa jaten zuten jaki berezi bezala. Ezkon-bidaian Iruñera joan ziren.

27. Erromeriak gaztetan

- **Erref**: ORD-027/003
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:00:51. **Bukatu**: 00:01:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Gaztetan erromeria guztietara joaten ziren. Nora joaten ziren azaltzen du. Garai hartatik nola aldatu den aipatzen zuten. Nola janzten ziren azaltzen du.

28. Erromerietako musika eta ordutegia

- **Erref**: ORD-027/004
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:01:54. **Bukatu**: 00:03:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Erromerietako soinujoleak aipatzen ditu: Zumarragako Uria. Erromeriak arratsaldez izaten ziren, eta gauean etxera ere goizago itzultzen ziren, hurrengo egunean lanera joan behar izaten baitzuten.Erromerietara bizikletaz joaten ziren.

29. Gidabaimena eta zinea

- **Erref**: ORD-027/005
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:03:00. **Bukatu**: 00:04:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Kotxerik ez zuen erosi. Gidabaimena atera zuen, baina gogoa pasa egin zitzaion, eta ez zuen kotxea erosi. Erraza zen gidabaimena ateratzea.Zinera joaten ziren, eta gero korrika etxera, gurasoak etxean zain baitzeuden.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-31

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com